

Szerkesztővel értekezni lehet minden nap 11 és 12 óra között. — A lap szemléli részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . . 4 ft
 Fél évre . . . . . 2 ft
 Negyed évre . . . . 1 ft
 Egyes szám 10 kr.

Hirdetések még elfogadtaknak:
 Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Békéscsaba: Schalek H., Dukas M., Oppellik A., Danbe G. L. és társánál és Herndl. Brűnben: Stern M.

Nyitáskor pénteken 10 hr

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyitlterek és hirdetések.

MAGYAR és HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ és SZÉPIRODALMI HETILAP.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A »Muraközi tisztai önszegélyző szövetkezet«, a »Csaktornyai takarékpénztár«, a »Muraközi takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Hirdetések jutányosan számítottak.

A házi ipar.

Sok mindent olvashattunk és hallhattunk már a munkáskérdésről. Pár évvel ezelőtt még csak hírből ismertük, nem sokára azonban felültette fejét a fővárosban, majd a vidéken.

Annai bizonyos, hogy a munkásmozgalom még nem oly veszedelmes s nincs oly mélyen meggyökerezve, hogy azt kellő tapintattal el ne lehetne intézni.

Vidéünkön munkáskérdésről még nincsen szó, de lehet. S mivel lehet, már előre el kell azt csirájában fojtani. Szerintem, a munkáskérdést télen legalkalmasabb megoldani, mert az tulajdonképp télen csirázik, a mikor nincs munka, s nyáron üti fel fejét, a mikor a télre valót is meg kell keresni. Nem tagadjuk, hogy vidékünkön a városokhoz és vasutakhoz eső falvak munkás népe télen is talál foglalkozást és kenyéresethez jut a kereskedők telepein, a gabonakereskedők raktáraiban, a vasutvonalak javításánál, a pályaudvarnál, de a városoktól, telepektől és vasutól távol eső falvak földmivelő népe s különösen a hegyi nép télen nem talál munkát s ha még hozzá a termése is rossz: akkor ne csodálkozzék senki, ha az éhes gyomor és a sok nélkülözés folytán kitör és kenyeret kér. Pedig előbb, utóbb bekövetkezik a baj, ha másként nem, kivándorlás alakjában főleg hegyvidékünkön, ebben a fillokszeres időben. Ezen kell segíteni társadalmi uton is. Dehogyan?

Erre a kérdésre lapokban és különböző röpiratokban megadták a feleletet, hogy ál-

litson hát a kormány gyárakat, telepítsen be szőlővel homok területeket stb. Könnyű azt így papíron elmondani, csak hogy a valóságban ehhez több is kell, mit nem czéлом fejtegetni.

Nekem sokkal egyszerűbb és kijvihetőbb eszmém van, minek keresztülviteléhez nem kell nagy alapötke. mégis biztos munkához juthatni általa s egy murkás család megélhetésénél figyelembe veendő tényező képez.

És ez nem egyéb, mint a háziipar megkedveltetése. E tekintetben különösen vidékünk helyzetére utalok. Mert hogy is állunk mi a háziiparral? Sehogy.

A fonó rokkák világa immáron nálunk is megszűnt. Nagyon vékony lett az új nemezdek bőre a rokkán font s szőt vászonhoz. Szóval, ami kis háziiparunk volt, abból is kiszoktunk. Azt mondják erre sokan, hogy olcsó a vászonnemű, hogy nem érdemes érte a kendert »nyá ozni.« Van benne valami, de nem egészen igaz.

Van még azonban nálunk háziipar másféle is, csak nézzünk jól szállyal. Ilyen: a seprükötés, kosárfonás és a gyékénymunkák. Csakhogyha még meg is figyeljük a három házi iparágat, bizony belátjuk, hogy mindhárom nagyon kezdetleges állapotban van. Még ezt sem tartanám oly nagy bajnak, ha általánosan el volna terjedve.

A kosárfonást, seprükötést és gyékény munkát tartom azon munkáknak, melyeket a szegény népnek megtanítva: őket alkalmas mellékfoglalkozáshoz és keresethez lehetne juttatni.

Azért tartom fontosnak és legczélsezőbbnek az említett három házi iparágat, mert ezekre nálunk a talajviszonyok is fölöttebb kedvezők.

A kosárfonásnak azonban sok válfaja van s tény, hogy a finomabb kézi kosarakat kereskedésekből méreg drágán vesszük; így vagyunk a gyékény munkákkal is, holott, ha csak háziiparszerűleg állítatnának elő, felényibe kerülnének s pénzünk sem vándorolna a messze idegenbe.

Mint fentebb is mondtam ezek keresztülviteléhez nem kell nagy befektetés, csak egy kis jóakarát az állam és a társadalom részéről; nevezetesen ingyen háziipar tanfolyam nyitása két három éven át vagy tovább s a munkák értékesítésének könnyebbé tétele hatósági és állami támogatás mellett.

Ilyenformán csupa kíváncsiságból is többen felkeresnék a tanfolyamot s ha annak üdvös voltát is belátnák: csekély díj fizetése mellett lehetne folytatni tovább. Ez által elvonatnék népünk téli téllenségből s hasznos téren foglalkoztatná pihent elméjét.

Nem lehet czéлом e rövid cikk keretében egész programot adni s így egyelőre megelégednem az eszme felvetésével, mert tapasztalatból merített meggyőződésemm, hogy csak azon vidékek lakói emelkedhetnek erkölcsileg. (mert a munka nemes!) s anyagilag egyaránt, kik a mezőgazdaság mellett valamely háziiparral is foglalkoznak.

Népy.

A „Muraköz“ tárczája.

Miron és kecskéje.

Nyomorult határszéli falu a Vihorlat mentén. Közönséges gondolkodó ember ki nem találna, hogy e rongyos puzsák lakóitól mit lehetne ellopni, pedig egész sor falu lopásból él.

Ime például Miron, a kinek eszméi köréből határozottan ki van zárva az, a mit mások munkának neveznek.

Miron teszi táplálékát a lopás, a lakit pedig a babona és gyűlölet szolgáltatja.

Jobb és bal felé tud tekinteni a nélkül, hogy fejét megmozdítaná.

Az ilyen szemforgató emberekben különös gonoszság lakik.

Miron csendes átkot mond fogai közt a körülötte mozgó világra s nagyot rug a mellette szimatoló kecskén.

Egyedül él. Egy macska sincs a házában. A kutyára különösen haragszik, mert abban emberi érzés lakik. Egy kecskéje van csupán. Ennek sem adott soha melegen kívül egyebet. A kecske azonban megél a jég hátán is.

A gonosz átkot sziklákat közt, meiyek tövében a falu van, — meredek ut vizs a közeli helységbe.

A kanyargós ösvényeken éjen át gyanus árnyak mozognak.

E közeli falvak lakói egymást lopják. Mironnak a kecskéje is tolvaj.

Vele együtt jár lopni. Akárhányszor nyomában voltak már s az utolsó percben menekült meg.

A kecske ilyenkor teljes erővel rontott azon üldözőnek s a meglepetés hatása alatt gazdájával tova iramodott!

De azért nem volt jó viszony ö köztük sem. Talán csak a gonoszság fűzte őket össze.

Mig Miron a ház körül szimatolt lopnivalót, addig kecskéje a konyhakertet tette tönkre kiváló rafinériával.

Elválhatlanok voltak. Miron olykor megkötötte, de mire a cselekvés színhelyére ért: a kecske is megjelent.

Miron olykor határtalan dühre gerjedve dobta rá baltáját: a kecske megrázta szarvait s nagyot lökött gazdáján.

A lopásból aztán együtt tértek haza. Miron sokszor üres kézzel, de a kecske mindig jóllakva.

Miron nappal meglejte s elbocájtotta dolgára.

A faluban alig lehetett egyéb állatot látni, mint kecskét. Az ólak, kerítések telején, az árkok széleit fedő bokrok közt két lábra ágaskodva, a leégett vaskók romjait közt a patakon átvívó pal-lón, a kémények mellett, olykor ama lyukakban is, melyet a lakók ablaknak neveznek; egy ravasz kecskéje jelent meg.

A volt bírónak halálát is egy kecske okozta. A mint a konyhában patogó tűz mellett ebédelt, a kéményen át egy kecske esett a fejére s nyaka megroppant.

A telesége mindjárt lebontatta a kéményt, nehogy a másik urának is bajt okozzon; de meg így a házuk is jobban hasonlított a többihez.

Mironnak nem volt felesége. Az asszonyt tartotta a leggonoszabb állatnak Ha egy leány ingerkedve ránevetett; a fogait csikorgatta feléje.

— Ördög van benned! Miron babonás volt, mint azon a vidéken mindenki.

Egyes házak szegletén görbe alaku fák, nagy kiálló kövek, az ut szélén söt kapufélfák és állatok is rossz hirben állottak.

Miron kecskéje határozottan ilyen volt. Egyszer (?) Miron bepálinkázva, részegen feküdt a ház előtt.

A kecske megtaposta és úgy kinyalta a nyakát, hogy tályog lett rajta.

Miron megkötötte a kecskét s tüzes paraszsal rakott a körmére, mint a hogy az elfogott tolt vajjal a lakók szoktak.

Mironnak hol egyik, hol másik szomszédja biczegett.

Az ilyen manipuláció után a lábujjak körmei leesnek s a deliquesz nagyobb kint áll ki, mintha lábujjait egyenkint vagdoszták volna le.

A nyomor és tudatlanság e táj lakóit vadakká változtatja. Vadságuknál csak babonás-ságuk nagyobb.

Különfélék.

Financzsis. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur Dékány Mihály nagy-beckereki állami polgári iskolai segédtanítót a csáktornyai állami tanítókápzóhoz segédtanárná nevezte ki.

— **Köszönet nyilvánítás.** Gróf Festetics Jenő ő méltósága ismét fényes jelet adta mely vallásosságának, midőn a csáktornyai plebánia templomban legújában felállítandó egy Jézus szentséges szíve — és egy Mária szepőtelen szíve szobrának beszerzéséhez 100, az az: egymászt o. é. forinttal nagylelkűen hozzájárulni méltóztatott. Fellette kedves kötelességet teljesítet, midőn e nagy jótéteményért ő méltóságának valamint mindazoknak, a kik e magasztos czél elérhetéséhez hozzájárulni szivesek voltak, egyházam és hiveim nevében a nyilvánosság terén is legbensőbb hálámnak adok kifejezést. Deus retribuat! Csáktornya, 1894. október 12. Weber Vincze zárdafőnök és h. plebános.

— **Polg. iskolában főnnálló Zrinyi-önkép-zőkör f. hó 13-án alakult meg.** Elnöknek az alapszabályok értelmében Pálya Mihály igazgatót, jegyzőnek Németh János VI., titkárnak Kossz Károly V., pénztárosnak Heinrich Oszkár V., gazdának Pintács Ferencz VI., 2-od jegyzőnek Rechnitzer Alfréd IV., 2-od titkárnak Hadrovics József V. osztályu tanulókat választották meg. A kör minden második szombatban ülésez. Vezetője Zrinyi Károly tanár.

— **Ászeptő-egyesület választmánya f. hó 18-án ülést tartott,** melynek tárgyai voltak: 1. A sétatér, melyre nézve abban történt megállapodás, hogy a választmány a közgyűlésnek a Wagner-féle és a perlaki utcában a Hirschmann, Kaczun, Petrics-féle telkeket fogja ajánlani megvételre, mint a melyeket a választmány legalkalmasabbnak talál e célra. Hirschmann Leo indítványára megkerestetik mindkét takarékpénztár a célból, hogy az egyesületnek o'cso kamatra 2000—2000 frtot kölcsönözzön. Egyuttal azon reményben van az egyesület, hogy a takarékpénztárak némi évi segélyt is fognak az egyesületnek adományozni, melyekkel egyuttal a fennemlített tőkék kamatai fizethetők volnának, s így csak a tőkét kellene lassankint törleszteni. 2. Elhatároztatik, hogy vasárnap azaz okt. 21 én d. u. 3 órákor közgyűlés tartatik, melynek

tárgyát a sétatér s a neki való telek megvétele képezné. 3. A Jalsa bekeilése rendezésére vonatkozólag a választmány tagjai szombaton d. u. 2 órákor helyszíni szemlére mennek ki s megállapított tervvel lép a közgyűlés — esetleg a választmány elé.

— **Táncvizsgálat** Coronelli zágrábi táncmester ma egy hete tartotta a Hattyu-vendéglő nagytermében táncvizsgálatát, melyet a táncolni tanulók keresk. ifjuság és a képezdei növendékek által közösen rendezett tánczoszoru követett. A tanítványok és a közönség teljesen megtörtötték a nagy termet, mely ezuttal is kicsinynek bizonyult. A táncvizsgálatot a kezdők csoportja nyitotta meg, a kik szép ügyességel mutatták be a különféle tánclelmeket, majd egyes tánczokat, köztük a francia négyest. A haladók csoportja főleg a vizsgálatot követő táncmulatságon tűntette ki magát, tánczolván a műkedvelőkkel együtt reggeli 4 óráig. Általában Coronelli táncmester helyes módszere által most is teljes eredményt ért el. A táncz nemek megtanulásátán felül a testtartás és a lépések könnyedségére fektetett súlyt, a mit a tanítványok legtöbbjénél sikerült is elérnie. A tánczoszoron Sárközy zenekara játszott.

— **Ás iskolaszék megalakulása.** A tisztújásból kifolyólag megválasztott új iskolaszék f. hó 16-án alakult meg a jövő három évre Deák József iskolaszéki tag korelnöksége alatt. A megalakulás legnagyobb nehézségét az elnöki tiszt betöltése képezte, mert az eddigi elnök, Ziegler Kálmán kir. közjegyző semmi áron sem akarta az elnökséget elvállalni. Csak hosszas rábeszélés után volt hajlandó azt újból elfogadni. Habár — szerinte — csak ideiglenesen vette is át az iskolaszék vezetését, nyugodtan nézhetünk az iskolaszék működése elé. mert a tárgyalás alatt álló ügyek, minő a központi iskola épületének építési ügye, valamint a polgári leányiskolának föllállítása bizonyára mihamarabb megoldást nyernek. Garanciát nyujt erre nézve az elnök energiája, ki meg fogja találni módját annak, hogy az égető kérdések megfelelően, a leggyorsabban megoldásnak. — A elnök Krasovecz Ignác dr. jegyző Zrinyi Károly, a polg. isk. tanestület képviselője, II. jegyző Wollák Rezső ügyvéd, gondnok Deák József városi pénztáros lelt. A tavalyi számadások átvizsgálására Wollák Rezsőt, Zakál Henrket s a jegyzőt

küldték ki. — Az építendő központi iskola tervének megsürgelése tárgyában s a tervezett polgári leányiskola felállításának ügyében átratot intéz az iskolaszék a kir. tanfelügyelőhöz, hogy az ügyek megsürgettesse. — Az egyéb folyóügyek tárgyalását az iskolaszék a jövő gyűlésre halasztotta.

— **Felirólás.** Jakobsits István csáktornyai derék, köztiszteletnek örvendő iparos és városi képviselő e hó 17-én 42 éves korában elhunyt. A megboldogultat e hó 19 én helyezték örök nyugalomra. Temetésén nagyszámú közönség jelent meg, ezzel adván kifejezést az elhunyt érdemei iránt érzett elismerésének. Nyugodjék békében!

— **Bucsuzás** Mind azon jó barátainknak, jóakaróimnak és ismerőseimnek, kiktől igazán az utolsó perczig való rendkívüli elfogultságom miatt — legnagyobb sajnálatomra személyesen el nem bucsuzhattam; itt mondom szívből fakadó, őszinte «Isten hozzád»! Tartsanak meg emlékökben jó indulattal, mint a hogy én mindig csak a legszivesebben gondolok önökre! Isten velők! Gaal Imre.

— **A difteritisz gyógyítása.** Az egész civilizált világ ujongva üdvözölte Behring tanár találmányát, melynek segélyével a gyermekek ezrei ragadtatnak ki a biztos halál torkából. Vidékünkön tudtukkal eddig egy irányban sem történt intézkedés, de Perlaknak már van gyógyszeruma. Ugyanis dr. Vizteleki Frigyes körorvos nemcsak, hogy beszerzte magának a szerumot és a műszereket, de felutazott Budapestre és a Stefánia gyermekgyógyintézetben tanulmányozva az eljárást és kezelést, megfigyelte a kór lefolyását.

— **Gyászhir.** Eitner Sándor a maga, valamint gyermekei Eitner Zsigmond, ennek neje Fülöp Erzsébet, Eitner Sándor, Eitner Jenő és Eitner Anna férjezett dr. Bárdi Györgyné, ennek férje dr. Bárdi György, — napa özv. Rotter Jánosné szül. Polczér Mária, — sógornő Rotter Karolin özv. Fehér Sándorné, Rotter Ida, özv. Hubinszky Adolfné, Rotter Vilma férj. dr. Mangin Károlyné, ennek férje dr. Mangin Károly, — testvérei Eitner József neje Gilming Emilia, Eitner Anna, férj Darnay Kajetánné, férje Darnay Kajetán, Eitner Mária férj. Vollhofer Ferenczné, ennek férje Vollhofer Ferencz, — unokái Eitner Emilia és Eitner Margit, ugy az összes rokonság nevében megtört szívvel s mély fájdalommal jelenti a forrón szeretett s örökké felejthetetlen hitvestárs, a legjobb anya, nagyanya gyermek. testvér és sógornő szül. Rotter Julia urnőnek folyó hó 7 én reggel 3 órákor agyszélhűdés következtében életének 44-ik és boldog házasságának 26. évében az Urban történt gyászosan elhunytát. Áldás lengjen hantjai felett!

— **Tojáskereskedés.** Tannenbaum E. hires hamburgi czég, mely Londonban, Berlinben, Bécsben és hazánk több nagyobb városában b. kiviteli czikke számára üzletel, Csáktornyan is állított fel bevásárlási telepet tojás kivitelle. Ez által Muraközben a már lendületnek indult tojáskereskedés és tojásstermelés még nagyobb lendületet nyer. Figyelmeltetjük vidékünk gazdaszonyait erre a körülményre, s ajánljuk a tyukok ápolását figyelmökbe! Szép pénz vándorolhat Muraköz és vidéke szorgalmas és élelmes gazdaasszonyainak a zsebébe abból a szép összegből, a mit Tannenbaumék erre az üzletre szántak. Ugy halljuk, hogy a csáktornyai üzletel ötvenezer frt. alaptőkével kezdték meg s e tőkét megnagyobbítják, ha szükséges lesz Pénz tehát van elég, csak tojás is legyen elég!

— **Az asszonyok ki nem fogynak a rém pletykákból.** A csepű telegráf itt hajmeresztő híreket beszél.

Miron kecskéje egyszer csak boldog állapotba jutott. A furlangos állat kóborlásában valahol meglepedkezett magáról.

Miron fogait csikorgatta dühében s oldalba vágta egy darab követ.

Az állat ösztönzerűleg kerülte az embertelen gazdát s Miron dűbe napról-napra növekedett. Végre a kecske minden baj nélkül megellett a egy szép kis fekete állatnak adott életet.

Mironon erőt vett a babona kábulata. Hiszen a nőstény kecskék általában elleni szoktak, de miért ellik éppen az ő kecskéje? Neki nem kell egyenlő több kecske! A házán most is sokan vannak. Egy ember és egy állat: vagy vegyük ugy, hogy két állat s most egy harmadik tolakodik ide.

Miron elhatározta, hogy a kis kecskét megöli. Megöli, de nem ugy, mint vágó állatot ölni szoktak, hanem mint egy varázsló, egy bűbajos ellenséget, a ki a házhoz tolakodik. Az ilyennek vére átok.

Miron a babonásdűh ingerelte. Egy nap sikerült elogni. Azonnal guzet csavart s a kamarában felakasztotta.

Aztán mintha gyilkosságot követett volna el: rettenetes érzés vett rajta erőt.

Leült a fák tövébe.

A kis kecske élettelenül cüngött előtte a gerendán.

Nagy robajjal szaladt elő nemsokára az anyja, mely talán meghallotta az utolsó hangokat.

Kimeredt szemével Mironra tekintett s csak-hamar föltalálta fiát.

Mintha ösztönyszerűleg etalálta volna a történetek.

Két lábra állva, első lábaival megfogni igyekezett, mintha le akarná venni a veszélyes helyzetből, csodálatos emberi hangokat hallatva.

Miron üvegesedő szemekkel bámult egy darabig s aztán erős kövelet vett elő.

A kecske még mindig két lábon állott, — aztán lehigve mintha Miron felé indula.

Miron hurkot vetett a nyakába s felhuzta a fia mellé a gerendára.

Aztán még egy kövelet vett elő s belülről magukra zárta a kaliba ajtaját.

Nemsokára miud a hármán ott függöttek: a gida, a vén kecske és a Miron.

A szomszédok másnap rájuk törtek az ajtót s nagy rohoggal üdvözölték a három felakasztottat.

Aztán megdöbbenve kifejezhetetlen babonás aggodalom és félelem vett rajtuk erőt s keresztetvetve futottak sézt.

Vadáy József.

Sárközi Sándor jeles zenekara ma vasárnap a „Hattyu” szállója éttermében fog hangversenyezni. A n. é. közönség pártfogását e helyen is kéri a zenekar tagjai.

— **Difteritisz** gyógyszerum. Dr. Neumark Béla kezdeményezésére Keszthelyen gyújtás folyik a difteritisz elleni védoltáshoz szükséges gyógyszerum beszerzésére. Ezen célra a keszthelyi takarékpénztár 25 frtot, többben 5, 2, 1 frtot, összesen 100 frtnál többet adakoztak eddig. A gyújtás még folyik. A begyűlt összegben a városi hatóság beszerezi a gyógyszerumot s az orvosok rendelkezésére bocsátja. A szegények ingyen részesülnek gyógyszerben.

— **Égés-ségügy.** A b-ügyminiszter a napokban terjesztette a képviselőház elé az ország múlt évi egészségügyi viszonyairól szóló nagyérdékű jelentését, melyből ismeretjük a következőket: 1) 1893-ban 40550 egyénnel kevesebben haltak el, mint az előző évben 2) Hólyagos hmlő tavaly 1224, az előző évben 3426 embert pusztított el. 3) Difteritisz és a kroup áldozatainak száma tavaly 34,183, míg 1892-ben 49 481. 4) Vörheny 1893-ban 6253 — 1892-ben 8237 áldozatot követelt 5) A kanyaró 1893-ban 6253 — 1892-ben 7380 ember halálát okozta 6) Szamarhurub 1893-ban 4424, míg 1892-ben 6474 gyermek halt el 7) A tifus 1893-ban 5696, míg 1892-ben 9150 áldozatot követelt. 8) A vérhas 1893-ban 2728, — 1892-ben pedig 4456 embert pusztított el Tehát az 1893-ik év határozottan sokkal jobb volt mint az 1892-ik év, egészségügy tekintetében. — A Pasteur-intézetet 1893-ban 701 gyanus állat marta ember kereste fel, hogy védőtaltásban részesüljön. A 701 megmarta és beoltott egyén közül 7 halt el. — A hazai fűrdőket 131,698 vendég kereste fel, köztük 20 232 külföldi. — Az orvosok száma 1893-ban 4174 gyógy szerészeké 1846, az okl. bábáké 7357 volt. Az orvosok száma 1893-ban 127-el szaporodott. — Himnlóoltásra az állam tavaly 70,388 frtot adott ki.

— **Almabort készíteni** legalkalmasabb idő az október hónapja; mert ekkor az alma legtöbb levét, vegyes almából (15 kilogramm) 12 söt 13 litert, novemberben már csak 9–10 litert, decemberben alig 7–8 litert ad; ennek oka részint az elpárolgás, részint az almának túlértéke, megkásósodása. A gyümölcsök éréstét azzal lehet megakadályozni, ha azokat lehetőleg hűvös helyen, 2–3° meleg helyen tartják.

— **Szegediek** paprika-termelése. Nemcsak szappania, hanem még inkább paprikája is világhíre vergődött már Szegednek. A paprikát rendszeren 200 holdnyi területen termelik és körülbelül 15–20 ezer méter-mázsát szokott az évi termés adni. Két év óta a paprikaörléssel foglalkozó vízi- és szárazmalmok mellett már gőzmalmok is foglalkoznak a növekvő paprika-termés megörklésével. Megjegyzendő, hogy körülbelül 3000 család foglalkozik a mezőgazdaság ez ágának művelésével, egy-egy családra rendszeren 5–8 méter-mázsát jut, mely után 100 forinttól 240 forintig szerezhet, a minél vagy csöves alakban, vagy örlött állapotban értékesíti.

— **Rablás meggátolása** a méheknél. Ilyen táon, kivált mézszűk időben nagyon gyakori jelenség a méhek közt a rablás, a mi oly sok kaptár veszedelmét szokta okozni. Hogy rablás folyik valamelyik kaptárban, azt arról ismerjük meg, hogy az illető kaptárba felette sok méh repked ki és be, a kas körül pedig összekapaszkodva öldöklnek egymást a méhek. A rablás magyarázata az, hogy valamely idegen törzs, sokszor a magunk méhéből, sokszor idegen, távoli

helyről, egyszer csak ráftt egyik vagy másik törzsre és annak méhét elkezd rabolni. A törzs nem akarja hagyni a mézet, a miből gyilkos verakedés támad s a méhek százával, ezrével öldöklnek egymást, míg végére a megtámadott kason végleg erő vesztnek s azt teljesen elpusztítják. Ha észre vesszük ezt a bajt, úgy segíthetünk rajta, hogy a kas minden nyílását sárral vagy egyébbel eltömjük, hogy ott idegen méh ne férközhessenek s a röplüket is elszűkítjük annyira, hogy ott 1–2 méhnél több ne mehessen be. Sőt legjobb a röplükbe egy ujnyit hosszú szűk csövet betapasztani, hogy csak azon járhasanak a méhek ki s be. Az ilyen szűk nyílást aztán jól megtudják a méhek a betolakodók ellen védekezni, mire azok belátván, hogy nem győzhetnek, 1–2 nap múlva békébe hagyják a megtámadott kaptárt. Különben ha még a rablás ki nem tört is, nagyon jó már ilyenkor a kasok nyílásait eltömni s a röplüket megszükiteni.

Nagyszabású emlékművé nőtte ki magát a „Magyar Tanfériak és Tanítónők Ezredéves Albuma”, melynek szerkesztésére a Békésen megjelenő „Tanügyi” című közönségi felhívására egy bizottság alakult a hazai tanügyi lapok szerkesztőseiből. Az Album fénynyomai lapjai Diváld Lajos műtermében készülnek s a művészi kivitelű vastag fedélborítékokat az előfizetők az első küldeménynyel már november hó folyamán megkapják. A további küldemények hávi részletekben fognak szétküldeni. A vállalat kivitele igen praktikus, a menyinyben lehetővé teszi, hogy az arcképek és életrajzok a mű megjelenése folyamán is elfogadhatók s így azok sem késtek el, a kik eddig arcképeiket nem tudák beküldeni. A mű arabban jelentkezésnél 3 frt; jövő év január folyamán 3 frt és szeptemberig a harmadik 3 frt részlet fizetendő. Bővebb tájékoztatást nyújt Vaday József a „Tanügyi” szerkesztője Békésen, kihez minden küldemény intézendő. A mű bőlí ára 12 frt lesz s így előfizetők 3 frttal olcsóbban kapják.

Herczeg Ferencz lapja. A Dolovai Nábob Lány, a Matamur, a Gyurkovics lányok, a Simon Zuzsa szerzője szépirodalmi hetilapot indít. Természetes, hogy ez a lap is oly tüneményes lesz, mint a milyen Herczeg Ferencz írói munkássága. A hírneves szerző nem experimentált, nem készült elő, egyszerre meghódította Magyarországot. Ilyen szerep vár lapjára is, a mely hetenként, nagy terjedelemben, gyönyörű és gondos kivitelű képekkel teli, jelenik meg. Az első számot november elsejére várjuk. Herczeg lapja, mondani sem kell, az élő Magyarország közönsége lesz; az élő társadalom és irodalom, művészeteké. Frissesség, változatosság és egyszerűség: ezek a jelszavai. Nem egy francziásoktól tulmúvelt kis közönségnek, de a nagy, jóízű társaságnak csinálja Magyarországot legjobban írói és első festői. Herczeg Ferencz szerkesztő a család írója és új vállalkozása is a magyar családunk lesz konzervatív, szinte szűkös közönsége. Az ő friss dolgozatait kitűnő képekkel illusztrálva rövidesen meginduló új hetilapja hozza legelsőbb. Singer és Wollner előnyösen ismert kiadó cége (Budapest, Andrassy-ut 10.) gondoskodik arról, hogy a Herczeg lapján olcsó áron juttassa a olvasók kezébe. A képes hetilap ára egy évnegyedre 2 frt.

C S A R N O K.

A silbak.

— Hadbírósg előtt. —

Negy fegyveres katona, csillogó szuronyai között lép a hadbírósg termébe s mikor megáll a kérelhetetlen törvénytörés előtt arcának halványlaga eltűnik. A fegyveres kíséret egyik tagja három kemény lépéssel az ezredes elé megy s tisztelg.

Sólyom Imre infanteriszt a brigádból. A rab katona, mikor nevét említeni hallja, bilincsbe vert kezét szokásból a sapkához emeli, s megtekli a szemé könnyel.

Nem ügyel rá senki. Infanteriszt Sólyom, — töri meg a komor, vérszéljes cserdet az őrnagy hadbíró szigorú sza-

va, — tegyen őszinte, igaz vallomást s beszélje el ujra a történeteket!

A sokat szenvedett rab mellőlől felszakad egy nehéz sóhaj s megkezdi a vallomását: Hideg zivataros éj volt. A fagyos szél zimankót leverő szárnnyával csapkodta a fellegrvár rácos ablakait, s végig sepert az ágyus sáncokon, a havas fergeleg, Heleu voltunk a vártán a 13-ik századtól.

És ki volt a várna parancsnoka, Solymosi? — kérdezte az ezredes a rabtól.

A legény arcán végig borong egy sötét árny s a szemé megvillan, mikor kinyögi a Kovács káplár nevét.

— Maga haragszik Solym a káplárra, pedig jó barátok voltak, egy falubeliek?

A halvány katona kezéin megesorron a bilines s szép, fekete fűrtös, fejét somoruan rázza.

— Nem, sohasem voltunk. Egy leányt szerettünk mindaketten s azért vagyok most rab... Hogyan?

Mert azon a csunya viharos éjjelen együtt voltam vártán a káplárral.

Volt pénz bőven, hozatta a bort s itunk, annak a leánynak az egészségére...

S aztán.

— Mikor aztán a bor a fejembe szállt, a káplár nevetve küldött ki silbaknak a vár észak, sarkán.

A rab katona nagyot sóhajtott, még a hadbírósg tagjai sajnálkozva tekintettek rá.

— Czudar egy hely az á sarok. A kavargó fergeleg oda csapkodta a havat mámoros arczomba s mikor leginkább fáztam, dideregtem, hallottam a káplár gnyagos, rikácsoló hangját, a mint a vártá legénységének esküdjözött, hogy megfagyaszt a hidegben, rabba tesz, elpusztít, de az a leány mégis az övé less. Nem látom meg soha a falumat!...

A sápadt vonásokon végig csurgott két könnyesepp a vásott kopott mundérra.

Oda szorítottam legyerveimet erősen a vállhoz s ingadozó léptekkel jártam a mohos falak melett, a szél rémítően süvített a variók rései között, a hó is elkezdett apró pelyhekben enni s nékem úgy fetszett, mintha a vihar sikongásába valami édes, bűbajos leánydal vegyült volna belé...

A tiszték összenéztek.

Mindenki érezte, hogy ez a legény nem hazudik, hanem egy igaz szomorú történetet beszél el. Na tovább! — biztatta az ezredes.

Összehuztam fagyos tagjaimon a köpenyt s egy pillanatra megálltam, oda támaszkodtam az ágyú parkányához. Tudtam, hogy hibázom, de az a fájó zsidbadság, melyet a hideg, a süvítő fergeleg okozott, erőt vett rajtam s lerokkadtam s földre.

S a fegyver?

Miért nem adta meg a vészséjelt?

Kiesett a kezemből... Csak a szállígaló hó pelyhek lágy terhét éreztem arczomon s behunyt szemekkel is láttam annak a leánynak arcát, a ki eljött a várkőfára, fölém hajolt, fülembe sugott s lecsókolta fáradt szempilláimat...

— És? Mi történt akkor?

A rab katona összeremegett, a szemé vilámozt szört.

— Akkor, vagy aztán egy erős lökést éreztem a fejemben s mikor fölébredtem, előttem nevetve, kacagva a káplár. Husz esztendei várfogság pájtás, a miért elaludt a silbak! — szóltott kárörvendve s szuronyok között kísértetett haza.

Tehát beismeri, hogy elaludt az őrláson? — kérdezte a hadbíró meghatottan.

A fogoly legény feje ajáhanatolt mellére vonagló ajkáról elszállt az utolsó sóhaj,

— Igaz, beismerem!...

Nemsokára a vallomás befejezte után megdördült a cigány tambur dobja s a szomorú perges elnémultával elhangzott a nehéz ítélet.

Tíz évi súlyos várfogság — egy álomért.

A rab katona bilincsbe vert kezével tisztelgett a szuronyok közzé állt s rövid perczek múlva csikorogva zárult be utána a brigád kapuja.

A fehér hópelyhek pedig szállingáltak tovább, mintha semmi sem történt volna.

Bibó Lajos.

Felelő szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Laptalajdonos és kiadó;

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)
könyvkereskedése.

8 urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tiče se sadržaja novina, naj se pošiljaju na ime Margitai Josefa urednika vu Čakovcu.

Izdateljstvo:

Kulitara Fischer Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodne i šal računaju.

za horvatsko i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk. Izlazi svakog tjedna jedankrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva“ „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“, i t. d.

Najznameniteši rezultati

zadnjeg pučkog popisa vu Magjarskoj Horvatskoj i Slavoniji.

Prvi pučki popis obavljao se vu zemljah krune magjarske još ljeta 1785—1787, ter nam je anda moguće, da sto lieta nazad sprevdajmo razvitek žiteljstva

Ljeta 1787 nabrojeno je gradjanskog žiteljstva 9,394,105; ljeta 1850. 13,191,553 (srednji godišnji prirast 0.64%); ljeta 1857. 13,768,563 (0.62); ljeta 1869. 15,417,327 (0.99); ljeta 1880. 15,642,102 (0.13) i ljeta 1890. 17,349,898 (1.09)

Vudira vu oči stagnacija izmedju 2869.—1880 Zrok joj je bil vaskojački epidemčni betegi, zatim financijalne i gospodarsvene krize, kakve skorom vsi mladi orsagi preterpeti moraju. Onda je broj žiteljstva opal vu 32 varmegjije magjarske (od 63), a vu 3 horvatske varmegjije (od 8). Vu Zatisju i vu gornjoj Magjarskoj nestalo je žiteljstva skorom zevsema. Od ljeta 1880. pako premenile su se prilike sasvim: vezda se povsud broj žiteljstva diže, samo još dvē varmegjije (mošonjska i szepeska) pokazuju manjak. Nadalje se vu najnovēše vrēme opaža još i ovo Pred ljetom 1880. bila je zahodna Magjarska najbolje nastavana, a vezda se vidi, da se razmerno vu Alföldu i vu Slavoniji žitelj-

stvo najhitreše diže. Centralni statistički ured sumnja, da bu tak os'alo, ar se ov prirast osniva na višku poroda, a opaža se, da broj poroda od 1886. ljeta ovamo vse više nazaduje. Uz to se više ljudih izselilo, nego kaj se doselilo, ar je faktično prirast izmedju 1880—1890 od naravnoga za 227,817 dušah premali. Samo vu 15 magjarskih varmegjijah nije tak, a od ovih je samo deset, vu kojih višek faktičnoga prirasta više nego li jedan procent iznosi. Nasuprot ima Horvatska za 19,909 dušah više, nego kaj bi po višku poroda imati mogla. Zrok se bu kešešē povedal.

Žiteljstvo (ludstvo) se vu varaših (gradovih) vnogo brže diže, nego li vu selima. Ljeta 1850.—1890, bil je prirast vu varaših 73%, a vu selima samo 25%. Manjak pokazuje samo 13 varašov, vsaki od njih ima menje nego li 10,000 žiteljah. Vu Budapešti naraslo je žiteljstvo od ljeta 1850, za 214%. Ovo naglo razvijanje deluje nepovoljna na druge varaše vu Podunavlju. Požunu je na neprilici još i bližuji Bač. Još jakše od Budimpešte naraslo je žiteljstvo vu Szombathelyu (Sabariji). Veliki varaši vu Alföldu slabo rastu doseljivanjem tu još uvēk domaće žiteljstvo glavni kontigent.

Vezda, da vid mo, kak je sastavljeno selsko žiteljstvo.

Vu razmeru bilo je pripadnikah po rodjenju 73.5%
iz iste varmegjije po rodjenju 15.6%
iz drugih varmegjijah po rodjenju 8.5%
iz drugih zemljah Stefanove krune po rodjenju 0.8%
iz Austrije po rodjenju 1.8%
iz drugih državah po rodjenju 0.2%
nepoznatih po rodjenju 0.1%
Vu razmeru bilo je pripadnikah po zavičajnosti 37.5%
iz iste varmegjije po zavičajnosti 6.4%
iz drugih varmegjijah po zavičajnosti 4.5%
iz drugih zemljah Stefanove krune po zavičajnosti 0.5%
iz Austrije po zavičajnosti 0.9%
iz drugih državah po zavičajnosti 0.1%
nepoznatih po zavičajnosti 0.1%

Ako ova dva stupca izporedimo, to bumo videli, da se velik del stranjskih stalno vu svojoj domovini nastani i da tu zavijačnost stice. Najstalneše je žiteljstvo vu Erdélyu (93.3% prvih kategorijah), a najnestalneše vu Pottisju (82.9%), i to zaradi Budimpešte, kam se vnogi sele. Selako se žiteljstvo do duše nerado seli, ali se ipak od uekog vremena opaža, da se žiteljstvo seli sa Tise i Körösa na dolnji Dunaj vu Tisu. Vu ostalom vrēdi ovo pravilo: narod se seli iz govoritih krajov nu ravnicu i sa severa proti jugu.

Iz severnih i nekojih zahodnih varmegjijah sele vnogi vu Ameriku. Zrok selbi je gospodarstvene naravi. Ta je selba počela

ZABAVA.

Dvje kratke pripoviesti u formi opisa.

I. Redovnici kakti branitelji potlačnih.

Vrhu ove theme držal je gospodin plebanuš Wassermann prošle godine u Maincu pred „Mužkim društvom“ (Männer Verein) predavanje, koje je vrlo dobro izpalo i svestrano ugodno primljeno bilo.

Poklankam bi bil iz Culturno historičkih podatakah jasno predočil potreboću imučnog stanja meštrov i poljodjelavcov, jer se svi stališi od ovih hrane, te kak je krivo, tko bi ova dva stališa hotel tlačiti ili odviše izcekavati, prešel je na njihov začetek i njihove št'nikne (branitelje).

On reče: Mi vidimo kak su redovnici u Europu zajedno sa sv. Evangeliumom i poljodjelstvo donesli a to su naročito bili Benediktinci, a kad je seljak poljodjelavac već čvrstvo stal, pričele su i raznovrstne meštrije po kloštrih cvesti, jer gde god je klošter stal, tu je bila sigurno i meštirilnica (Werkstatt).

Dobra diela kršćanska i napredovanje kulture medjutim nisu mogla preko noći barske okolnosti poganstva iztriebiti k tomu bi bilo potrebno diela od stotine godina. Velikasi onih vriemenuh nisu baš najpravednije sa podčinjenimi si podstupali te su se uviek čule tužbe potlačnih, a osobito poljodjeljavcev i meštrov. Gde medjutim nije blo javnih braniteljev za nje, oni ipak nisu smeli bez obrambe ostati; jer redovnici su se za nje zavzeli, negda i pogibelju lastovitoga života. Oni su stupili pred moguće velikaše, tam su im njihove nepravednosti predbacivali i za poboljšanje prosili. Govornik je tu nebrojene dokaze nabrojil to k tomu još i sa starinskimi spisi podkriepil, da nisu samo Benediktinci ovak činili, nego takaj i potlašniji redi, Franciskani, Kapucini, Jezuiti i t. d. osobiti zagovoritelji seljačtva i meštrov bili.

Oni su puk tak proti krivičnim porezom (porcijam) kak proti odurnomu užuraštvu u zaštitu vzeli. Hiljadam je bilo življenje oslobodjeno kroz pravo azyla (utočišće-vtekalisće) kojem su kloštri svakoga branili, koj je u pogibelji k njim dobežal.

Govornik zatim još napomene zasluge redovnikah prigodom kužnih betegov, gde oni bez svakog straha iz kršćanske ljubavi od jednog okuženog do drugog hode to im vlastitom pogibeljom za život, utiehe sv, viere

diela i konačno njihovu kršćansku ljubav i požrtvovanje prigodom gladnih letah i t. d.

Govornik zaključil svoj govor riečmi: „Ovo je izvanredni i veličanstveni kip blagoslovljenog diela kloštrov, pak kakovu hvalu imaju za to?“

II. Kinezki cesar pri plugu.

Oi prastari vriemenuh navada u Kini, da kinezki cesar jedankrat na godinu u svojoj osobi vlastitom rukom orje i pluži, za da stim znamenitost poljodjelavskog stališa javno pred svetom pokaže, obstoji i danas.

Kinezke novine „Hupao“ pišu o letošnjem cesarskem oranju sliedeće u kinezkom jeziku, a bil je tako dobar g. professor dr. Jablonzky, pak mi je taj članak verno na hrvatski resp. nemački prevel. Ose pišu ovak: Čim je zora zabelila, izšel je cesar sa mnogobrojnom pratnjom velikašah iz svoje palače. Ovu processiju gledati, bilo je nekaj veličanstvenoga, kaj se je još tim veličanstvenije kazalo, počto su ulice, kojimi je processia išla, osobito očiščene i nakinčene bile. Oa komad zemlje, koje bil za cesareki plug odlučēn, bil je sa u zemlju zabitimi oščeki ograničen, iz kdjih su nebrojene zastave, razne fele i razne farbe leprhale. Na svakom vaglu rečene zemlje bil je šator podignjen,

1880, bila je 1889. i 1890. na vrhuncu, a prestala je 1891. ljeta. Vsega se je izselilo jedno 80 000 dušah, većinom težaki i seljaci, koji su se opet većim delom dimo povrnuili. To je selenje preporučeno tak, da se je počela podupiranjem vlade (kormanja) tekstilna industrija siriti, ter je narod imajući zaslužbe, ostal domaj. Vnogi sele vu vu Austriju naročito vu Beč, zatim vu Horvatsku, osobito iz južnih varmegijjah (na pose iz Nedelišća, Strahoninec i Pušćine), dapokon vu Rumunjsku i to vnogi Székelyi iz Erdéja, koji se više nevracaju.

Najgusteše je ljudstvo (žiteljstvo) izu zevši glavni građ Budapešt, vu zahodnoj Magjarskoj, vu Alfidu i vu srđnjem Erdelju, i to preko 50 dušah na četvornom kilometru. Najgusteše je na seljena zapadna (zahodna) magjarska nizina (59), a od varmegijjah čanadska (81) Karakteristična su vu magjarskoj ravnici velika sela: 105 njih, a vsako ima više od 10.000 dušah. Poprečno iznosil je broj dušah vu jednoj selu koj občini občini ljeta 1890. vu zapadnoj magjarskoj nizini 925, vu severo zapadnoj magjarskoj 745, vu severo izhodnoj Magjarskoj 614, vu Erdelju 864, vu sevnom Botisju pako 1250, vu južnom Potisju 1615 a vu ravnici med Tisom i Dunavom dapače 3164.

Prvi podatki o razdelbi žiteljstva po narodnosti vu Magjarskoj i Horvatskoj poteču od ljeta 1840., ali se osnivaju samo na privatnimi informacijami statističara Fényesha. Službeno se je prvi put notirala (bilježil.) narodnost žiteljah, kad je ljeta 1850. obavljen popis pučanstva. Jednako je bilo i ljeta 1880. Sedeca skrizaljka poka zuje razdelbu građanskog žiteljstva po narodnosti

1840

Magjari	4,812 759
Nemci	1,417 712
Slovaki	1,687 256
Rusini	442.903
Rumunji	2,202.543
Horvati i Srbi	2,144 312
Slovenci	40 864
Ostali	32.057
Skupa	12,880.406

pod kojem je pšenica, hrš, jačmen i ostalo klasno žito na ceremoniju čekalo. U sredini polja su stali u bogatu odeveni Dvoru spadajući veliki dostojanstveniki, svaki sa zastavom u ruki, a po strani i vuz pute su stali veliki broj povozanih i siedoglavih poljodjelavcev, opet svaki sa niekim poljodjeljskim orudjem u ruki.

Sada cesar prime lievom rukom za kvšku pluga a desnom digae bič te pričme orati. Pred plugom predprešeni bik, bil je žutimi rubci i pantleki (žuta farba je cesarska farba u Kioi), nakinčen te su ga dva muža iz cesarske garde vodila. Nekoje prisutne osobe vršile su iza toga svaka svoju ulogu u toj ceremoniji, obdelavali su raznim orudjem na razni način polje i posejali sieme.

Kad je cesar jedan krat okolo s plugom dožel, dojdju za njim tri princ, a za ovimi opet devet velikasev na red. U to vrijeme, dok su još ovi svoje ceremonije obavijali, potegnuu se je cesar u svoj grad.

Čudnovato izpričavanje.

Jeden jagar i jedan doktor su isli u lov na šljuke, a to za da se doktor, kak je sam rkel, jedno malo zvičba u strieljanju, ili

	1850.
Magjari	4,919 235
Nemci	1,508 252
Slovaki	1,739.871
Rusini	447 377
Rumunji	2,239.992
Horvati i Srbi	2,160 260
Slovenci	44.862
Ostali	131.704
Skupa	13,191,553

	1880.
Magjari	6,443 487
Nemci	1,953 911
Slovaki	1,864 529
Rusini	356.062
Rumunji	2,405 085
Horvati i Srbi	2,352.339
Slovenci	85.551
Ostali	179.138
Skupa	15,642 192

	1890.
Magjari	7,426.730
Nemci	2,107.577
Slovaki	1,910 279
Rusini	383.392
Rumunji	2,591 905
Horvati i Srbi	2,611.264
Slovenci	94.679
Ostali	223.572
Skupa	17,349,398

Od židovah pribrojnoe je 40%. Magjari, a 60% Nemcem

KAJ JE NOVOGA ?

Poziv na predplatu

Prvim dnevom meseca oktobra odprla se je predplata na novine „Medjimurje“ za četrti fertalj, dotično za konec ovoga ljeta.

Prosimo stoga poštuване naše predplatnike, da nam na početku zadnjega fertalja predplatne zaostatke po pošti pošljeju, a predplate za četrti fertalj ponoviju.

Novi predplatniki moreju vsaki dan pristupiti. Očna nasih novinah je: Za jeden fertalj 1 for., za pol ljeta 2 for., a za čelo ljeta 4 for.

Za pošiljanje predplate poštom, molimo da se upotrebljuju samo poštanske naputaice.

Vu Budimpešti, 9 oktobra.

Vu dnešnjoj sjednici zastupničke hiže predložil je minster prezes dr. Wekerle kakti minister financijah proračun za ljeta 1895 Redovita potreba iznosi 421,053.098 for., transitorna 20,046.853 for., za investicije 20 095.195 for., izvanredna 6,597.662 for., skupa vsa potreba 457,792.748 for.

Redoviti prihod iznosi 445,375.831 for., transitorni 22,435 226 for., ukupni prihod 447,811.057 for., suvišak 18 309. Redovita potreba je vekaš prema ljetu 1894. za 26,470.263 for., pa kad se pripodobi sa redovitimi dohodki, pokazuje proračun zvun toga suvišek od 24,322.723 for., koji se budu mogli upotrebiti u sljedečega ljeta za pokriva izvanrednih potrebah i za investicije.

Potreba Horvatske — Slavonije prelinirana je za 683.938 for. više prema ljetu 1894.

Wekerle je popratil zakonsku osnovu o proračunu govorom, vu kojem je dokazal reelnost njegova proračuna, spomenul je da se čuva orsag od daljih izdatkov, ar bi se mogle pokazati posljedica zloga stanja poljodjelstva. Vu ostalom budu predatoječe reforme uprave zahtévale znatne izdatke.

Minister namerava izdati obveznice sa kamatnikom izpod 4%, za stroške uredjenja željeznih vratih na Dunavu. Nastojal bude povisiti prihod neizravnih porezah a najprvije gledati, da osegura prihode za potrošno područje kod pive i cukora, zevsema včiniti slobodnim fabrikaciju piritusa za izvoz, odkupiti po orsagu ves špiritusa, koji se proizvodi za domaču potrebu, ter ga onda prodavati. Ministrov eksposé včinił je jako dober utisak na vse stranke.

bolje rekuc u pogadjanju, jer pošto je riedko u lov hočil, nije niti dobro znal pogadjat te se je divjačina segurno mogla po polju igati, ako je on u lov isel. — Hajde anda na šljuke! Na letočki se čoviek najbolje izviečba u pogadjanju.

„Gospodin doktor!“ — zavikne mu jagar, kad je opet po svojoj staroj navadi šljuku fulal — „Kam su k-biesu gledali, da ovu sad nisu pogodili, em njim je tak izraven dosla, da bolje nije moguće. — I sliepec bi ju bil zgodil.“

„Je — odgovori doktor — „ona je tak fletno letela u cik cak, da dok sem ja na cik streljal, već je ona sa cak bila gotova.“

Različite navade.

Došol je jedan dietič iz nemške u Čakovec k-meštru R, u dielo, te kad su seli k-obedu, zaželi majstor svim po navadi „dobar apetit.“ Poslie nekoliko danah, veli nemeć majstru: „To je čudna navada ovde u magjarskoj, da se pred obedom dobar apetit želi. Pri na u niemackoj, tam toga neima — onde se uvijek pred obedom veli „Bog blagoslovi.“

„Je moj dragi — odgovori majstor — „To ti oduđ dohadja; pri nas dojde na stol toliko jesti, da čoviek mora pošteno dobar apetit imati, ako hoće sve pojediti i zato mu ga željimo; pri vas pak mora blagoslov odzgor dialovati, ako hoćete siti biti polag onoga maloga, kaj na stol dojde.“

Naravski.

Dvie služkinje stoje pred izraelistakom crkvom u Pestu, koja ima dva turne i na svakem turnu uru.

„Čuješ Trezika — veli jedna — „zakal su ovde na svakom turnu po jedna vura — kčemu dvie vure?“

„Znašmoja draga — odgovori joj druga: — „To ti je zato, ako ja sad n. pr. gledim na jednu vuru, a i ti u isti hip hotela znati, koliko je vura, kam bi onda iza toga gledala, ako nebi i na drugem turnu opet vura bila,

Em. Kollay

Castelar i Leo XIII.

Iz Rima javljaju, da je papa 10. oktobra prijel glasovitoga špauljskog književnika i političara Emilia Castelara u audienciju, koja je potrajala celu vuru. Papa je Castelar razložio papinsku politiku na prema Španjolskoj i Francuskoj ter mu priobčil, da pripravlja dvé encklike za severnu i južnu Ameriku, takaj je živo poželel, da doprineše međunarodnom miru. Castelar se je u audienciji esvedočil, da je papa podpuno zdrav i duševno frižek. Iza povratka u hotel prijel je Castelar pohod ministra-prezeša Crispia.

Dvor u Gödöllu.

Iz Budimpešte javljaju: Carsko pučanstvo u Gödöllu nije vezda vi e tak sjajno i razkošno, kak je bilo pred par ljetmi.

To seo već mre za zaključiti po prisposodi dnevnih stroškov za kućanstvo. Doklam je najmre pred 5 i 6 ljetmi dnevni trošek 800 for., denes iznosi strošek komaj jednu trećinu. Carski dvor troši anda od prilike kak kakva bogata aristokratska familija. I caričin stan nije vnogo razkošneši. Carica stanuje u ljevom krilu dvora, gde ima četiri sobe s pehižtvom od čerlenoga baršuna. Isto toliko sobah ima i kralj. U sredini izmedjo obedveh stanov nahadja se salon za prijemanje. Poleg kraljice stanuje samo čitalica, frajlica Ida Ferency. Kralj i kraljica idu rano spat. ob 10. vuri na večer već je u dvoru vse tiho, ali za to je već ob 5. vuri u jutro vse na nogah.

Kralj zajtrekuje vrlo rano, za tim prima prijave i ide na vadasiju. Na vadasiiji ostaje gustokrat 7—8 vure pak su vrlo veseli, ako je vadasiija dobra. Ako pak kralj nejde na vadasiiju, onda hodi u purgarskoj opravi u gorice, gde se već krat spomina s ljudmi. I u dvoru razgovarja se kralj večkrat zevsemi personami, koje se ondi nahadjaju.

Kraljica živi samotno. Ona se stane ob 6. vuri i ide šetat se. Ob 8. vuri zajtrekuje, a zatim se opet šeće. Kad kad ju sprevidja vrhovni dvorski meštar, barun Nopcsa. Za stare ljudi i malu děcu kraljice se osobito zanima. Kraljica je vrlo uztrajna ter gusto krat šeće po 4 vure prez prestanka.

Castelar o papi.

Više rimskih listovah priobčuje izjave Emilija Castelara o njegovoj audienciji kod pape. Castelar poročila, da je papa najznameniteši, najkritičneši i najmudreši političar, koga je ikada upoznal. Audiencija se je silno dojmila Castelara. O izjavah papinih o gorućih dnevnih pitanjih Castelar neće nikaj povedati,

Dugi sen.

Novine „Petit Journal“ pripovodeju, da u Thenneslu, malom selu kod Saint Quentina jedna žena već 12 ljet neprestance spi. Ova imenom Margarita Bouyenal rodila je děte, koje je drugi dan vumrlo: Sud je hotel postupati proti njoj, nu kak je Margita opazila zandare, ona je skočila i zaspala (vnsnula) od straha, pak nju vezda nikaj nemre iz sna prebuditi. Četiri put na den davaju njoj mljeko. Mati spavajuće žene, koja ju dvori, suprotstavila se je prenosu u špital, gde su hoteli doktori da promatraju tu rėdku pojavu, — a nije ju niti hotela izložiti niti na izložbi u Čikagu, za koju joj je neki „Barnum“ ponudil vnogo penez.

Povodnja u Dalmaciji.

Iz Kmina javljaju, da je rėka Krka zaradi dugotrajnoga deždja porasla t: i metėra

nad normalom i poplavila ne samo varaša nego i čelu okolicu. Stanovniki su u svojih hižah kakti zapeti. Hranu im dovėžaju u čunih. Kvar je veliki, ter se šarca u samom varašu na 50 000 fo.

Snėg u Italiji.

Veroneške i milanske novine javljaju, da je zadnjih danah u prednjih Alpal opal volik snėg. U Camarati di Bedonia zapal je snėg na 30 centimetrov; sad je skvarjeni. Druge pak novine iz Italije javljaju, da su soldačke barake na Colle del Mulu na jeden meter visoko snėgom zasipane, Kak se ljudi zmišljavaju nije u Italiji tak rano bilo toliko snega.

Testament prijateljice mačkov.

U Londonu vumrla je već prilicno stara gospa Raine, a pri njoj se našel testament u kojem zvnu više zapisov u vjerske cilje, ostavlja svojim deklam osem mačkov i za zadržavanje vsake projedine mačke 240 maraka na ljetu Glavni svoj imetek od 170.000 maraka ostavila je lordu Randolphu u priznanje njegovu političkoga genija! Testament je za sigurno pred nekojim ljetom bi napravljeni.

Škole i krčme u Belgiji.

U Belgiji ima 150.000 krčmah i samo 500 školah; dohadja anda jedna krčma na 39, a jedna škola na 1170 stanovnikah.

Kuliko je taborov bilo u Europi?

Oi šestnajstoga stoletja navadja ratna (taboriska) statistika ove broje: 44 tabori su vodjeni zaradi proširenja područja; 22 da se podigne tribut; 24 vodjena su zaradi odmazde; 8 da se odluči čast orsaga; 6 ih je izazvano zaradi svadje u preporu zemljištvom, 41 imel je da odluči, gdo ima pravo na korumu; 30 ih je vodjeno pod izlikom da se ide u pomoć savezniku; 23 zaradi natecauja, gdo bude imal veksi upliv; 5 ih je nastalo zaradi trgovečkog pitanja; 55 gradjanski tabori; na zadnje 28 vjerskih taborah. To je vsega skupa 286 taborov, anda blizu vsakoga ljeta po je jeden tabor. „Ljubite se med sobom!“ veli sveto pismo.

Kuliko ima zlata na svėtu?

Čitamo u novinah, da vezda ima u celom svėtu do 5 350.000 000 dolara zlata u prometu, a po težini 865 tona.

Prvi telegraf.

Ov h danah navršilo se 100 ljet, od kah je prvi telegraf poslan iz Lillea u Pariz. Bilo je to 29 augusta 1794. ljeta. Prva vešć bila je poslana franczkom konventu, da su franczski republikanski šeregi zavzeli festunga Konde.

Čim treba hraniti decu?

Novine „Linz. Volksbl.“ pišeju: Pred nekolikim tjedni zapitala je jedna austriska nadvojvodkinja (Marija Valerija) pismeno plebanoša Kneippa, nek bi joj za njezinu decu složil jestvenik. Na to je Kneipp doslovno sastavil ovakov jestvenik:

Zajtek: Slad u mljeku kuhan s čokoladom ili jaka juha s črnim kruhom.

Obed: Samo gusta juha, varivo, malo mesa, ako je moguće samo govedine, sve slabo osoljeno i prez ikakvih začimbah. Testenina od grube melje.

Tečajem dana: Pred polne falat črnoga kruha (melja s posejami) i jedna jabuka (jesti sbelinjem), po poldau opet komad kruha i 6 do 8 žlicah cukorne vode.

Večerja: Jaka juha s črnim kruhom, eventualnom s rizičnom (rajz). Treba se habati vsm začimbam (dihaljam) soli i kiselim predmetom. Mljeka malo u malih porcijah s črnim kruhom; za žedju kiselo mljeko. Vino i pivo nesme se dati. Najbolša je voda: Šladkiš je prepovedan, kak takaj i kava i teh (šaj).

Dobra Djeca.

Gospodin se Bog rasrdil na ljudi i nastal je črez tri leta veliki glad u onoj zemlji. Nigder nije zraslo ni zrno žita. Kaj je poljudelavec posejal, sve se posušilo od velike suše. Tri puna leta ni kaplica deždja niti rose opalo nije.

Prvo leto su ljudi kak tak živel, gde je preostalo kaj žita, sve su potrošili. Dojde vreme setve! Koj je imel od staroga žita, ili koj je mogol kapiti, on je posejal, moleći gospodina, neka blagoslovi ljetina i naj ljudstvo, neda poginuti.

Ali jaj! Bog ljudstvo ne smiluje. Kaj god bi u zemlicu posejal, sve se posušilo pred kaj je proklicalo! Jaj! I ovo leto bude glada i novolje! Svet zaplače? Sret zajavč? Ar sigurno mu je vumreti od glada.

Nekak ipak su previreli zimu! Nastane opet protuletje. Koj je rašel koje zrnce, lepo ga posejal. Nu niti ovo leto neje blagoslova; zavlada opet strašna suša, spulni: suhi vetri, — sve se posušil, i prepadne! Ljudi vumiraju, marha krkavala, kaj ljudstvo buzačelo?!

U tem carstvu živel je zmėno car. Te car je još bil mlad, pak kak mladi su navek z mlademi, tak se je i on drušil navek z mlademi, bil u sesiji, bil u posla, bil u vojski, stari su nigdi poleg nyega ne meli mesta. Kaj su oni mladi nepremi leni delali tak su i nepremišleno s carom zapovedali.

Mine jedno leto, mine i drugo, čim spočetka tretje leto nastupilo, stin je viš ljudstva pogibalo. Za zove mlad car mlado vječće. Vječća se; dok su nazadnje zaključili, kaj je greh samo pomisliti, nepak spelati. Dal je car zapoved, da se svi starci moraju vtopiti, da zabadau ne jedu kruh mladim. Koj bi od vezda kakovoga starca hranil i zadržaval, on bude smertjom kaštigav. I razišli su se glasniki po svem carstvu, da preglasiju carevu zapoved; gde gud bi kakvoga starca našli oni su ga vtopili prez milosrdja.

U nekojem gradu toga carstva živel su tri brati, oni su imeli staroga oca. Kad su zaznali za carevu zapoved, javili su otcu.

Otec jim rekel: Neka se vrši volja božja i careva zapoved. Ne milujte mene! Volim da poginem, koji sam itak već z jednom nogom u grobu, samo da mi vi živite!

„Ne tak drski otc!“ zakričali su sini u jen glas. Raziši svi poginemo, nego da te izdamo. Skrijemo te, pak si raziši od vust bumotrgali, kaj te bumot hranili.

Zatim zeli su tri sini si oca staroga odpelali su ga u komoru, skopali pod podni cum gliboku jamu, nutri su ga skrili. Svaki dan su mu donesli kruha, kojega su si sami od vust otdrgnuli, Tak je starec pod podnicum sedel dva ali trimeseca, a sini ga hranili kak su ga najbolje mogli.

El T.

Drugi put dalje.

Dobro žepne i stene vure za fal cene moći dobiti pri Pollak Bernatu vuraru vu Čakovcu (Pijac, Sparkaesa). Pri njem se uzimljeju vure takaj za popravke za fal. cenu.

Nekaj za kratek čas.

Prosto sredstvo.

Gospa: „Gospod doktor, oni imaju veliko doktorsko znanje, pak mi naj povéju, kaj délažu, kad dobiju hunjavicu?“

Doktor: „Kišem, milostivna gospa!“

Pozna ga.

Tovaruš: „Drago, milo moje srčce —“

Tovarušica: „Zabadavo ti je, ključ od velikih vratih, nebuš dobil, denes buš domaj.“

Dobro sačuvana tajna.

Sluga: „Moj milostivi gospoder, mora još denes odputovati, pak Njim eto pošilja kakti svojoj zaručnici ov poklon, ali je rekél, da omot nesmeju prejši odprét, nego istom zutra na Njihov rođen dan.“

Frajlic: „Dobro. A nije Vam nikaj više rekél?“

Sluga: „Niti réči, jedino kaj mi je nalog dal, da omot jako pazljivo bi nosil, da se nebi vu njem ljepa svična oprava zgušvala.“

Na zdravje.

Doktor: „Nije moguće, da ste ves onaj teh potrošili, kojega sam Vam včera donešél?“

Mužača: „Je verek potrošen, moj muž ga je v pipi spušil!“

Skupec: „Vidiju, gospod doktor, ja bi više put bil betezen, da bi oni faleši bili!“

Priredil:

Glád Ferencz.

LOTERIJA

Buda 13-ga oktobra 1894
21 85 34 5 22

VASUTI MENETREND

CSÁKTORNYÁN.

Indul	Napszaka	Óra	Perce	Gyors-pósta és vegye-vonnt
Kanizsa felé	Reggel	4	39	gyorsv.
"	Délben	11	39	"
"	Ejjele	10	07	postav.
"	Reggel	5	52	vegyesv.
Pragerhof felé	Reggel	6	06	postav.
"	Délután	4	15	"
"	Ejjele	1	17	gyorsv.
Zágráb felé	Reggel	6	50	vegyesv.
"	Délután	4	20	"
Varazdig	Este	10	17	"
"	Délben	11	44	"
Bobára	Reggel	6	05	"
Egerszegre	Délután	4	28	"
Érkeztik				
Kanizsa felől	Reggel	5	51	postav.
"	Délután	4	01	"
"	Ejjele	1	14	gyorsv.
"	Este	9	32	vegyesv.
Pragerhof felől	Reggel	4	36	gyorsv.
"	Délben	11	29	postav.
"	Ejjele	9	55	"
Varazdról	Reggel	4	22	vegyesv.
"	Délután	3	50	"
Zágrábról	Délélőtt	11	17	"
"	Este	9	30	"
Egerszegről	Délélőtt	8	52	"
Bobárol	Este	9	42	"

Gabona árak. — Cena žitka. 4873 tk. 1894.

1 m. mázsa.	1 m. cent.	frt	kr.
Buza	Pšenica	5.70	—
Zab	Zob	5.60	—
Rozs	Hrž	4.25	— 4.50
Kukoricza ó	Kuruza stari	5.80	— 6.20
" uj	" novi	5.25	— 6.20
Árpá	Ječmen	5.30	— 5.50
Fehér bab uj	Grah beli	8.	—
Sárga "	" žuti	6.75	—
Vegyes "	" změšan	5.75	—
Lenmag	Len	10.	—
Bükköny	Grahorka	6	—

Nyilttér.*

Henneberg G. (cs. kir. udvariszállító) se-lyemgyára Zürichben, a privátmegrendelők lakására közvetlenül szállit fekete, teher és szines selyemszöveteket, méterenkint 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vammen-tesen, sima, csikos, kockázott és min'ázot-takat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín és árnya-latban.) Minták postafordultával küldetnek. Svájcba címzett leve'ekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal fe-lelősséget a Szerk.

ODGOVORNI ÜREDNIK
MARGITAI JOZSEF

Arverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Zakál Henrik csáktornyai lakos végrehajta-tónak, — Varusics József és neje Plincsecz Katalin bükösdi lakosok végrehajtást szenvedők elleni 50 frt — kr. tőkekövetelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszék — (a csáktornyai kir. járásbíróság) területén lévő VI. hegykerület 578, tk. 2385, hrsz. a. ingatlan 480 frt és 2310 hrsz. ingatlan 32 frt az árverést ezen-uel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az

1894 évi november hó 13 tk napján délelőtt 10 órakor.

a VI. hegykerületi községbíró házánál meg-tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ing. becsárának 10% -át készpénzben vagy az 1881 LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes érteklapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szá-bályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróság, mint tkvi hatóság. Csáktornyán 1894. aug. 13. 560 1—1.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomá-ára hozni, hogy
Csáktornyán, Patak-utca, Morandini-féle házban

LAKATOS MŰHELYT

nyitottam. — Elvállalok minden e szakba vágó munkálatokat és főtörekvésem az oda fog irányulni, hogy pontos, gyors és szolid készítményeim által — jutányos árak mellett a n. é. közönség bizalmát és megelégedését kiérdemeljem.

A n. é. közönség szives rendeléseit kérve maradtam

kiváló tisztelettel

Klabucsár József

lakatos-mester.

899 2 2

Sürgönyezim: Gottschlig Budapest.

Telefon 57 86.

GOTTSCHLIG ÁGOSTON

tea-, rum- és cognac-nagykereskedő
BUDAPEST.

Központi iroda: IV. Váci-utca 4. sz

RAKTÁRAK:

IV. Váci- utca 6 sz.

VI. András: ut 23.

A „Mandarinhoz“

„Hong-Cong városához“

a városház-tér mellett. a kir. opera átellenében.

Kiviteli pinczék: X. Kőbánya, füzér utoza 9. sz.

Kizárólagos bizományi-raktár Csáktornya és vidéke részére

Strahia testvér uraknál.

Közvetlen behozatalu valódi chinai és orosz karaván teák, Jamaica-, Brazíliai- és Cuba-rumok, francia cognacok, likörök a legfinomabb minőségben, eredeti csomagok és palaczkokban, eredeti árak mellett.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Ajándéktárgyak nagy választékban.

POLLÁK BERNÁT

óras és készérezs Csáktornyán,

Főter, az új takarékpénztárt épületben.

Ajánlja dusan felszerelt

**SVÁJCZI ZSEBÓRA-,
arany-, ezüst- és chinai ezüst-áru
raktárát.**

Ajándéktárgyak nagy választékban

olcsó árakért.

Minden e szakmába vágó javításokat jóállás mellett a leg-
olcsóbban, lelkiismeretesen és gyorsan eszközölöm.

Olcsó órák mellett

Falisingaórák.

Legjobb szerkezetű svájci zsebórák.

Pántlika gilisztia

fejestől

6 perc alatt teljes biztonsággal a gyomorból feltétlenül kihajtatik a páfrány tokocskák által. Eredeti minőségben egyedül csakis

SCHNEIDER JÓZSEF gyógyszerésznél kapható Resiczán (Dél-magyarország). E kivitűző gyógyszer

Védjegy.

biztos hatásáért jót állunk. Életkor megadása szükséges; utánzástól törvényesen védve van

Egy eredeti doboz ára 3 frt 50 kr.

Postautóánvt mellett az egész világon 592 4-5 szétküldetik.

Magyar,
német, francia és angol
képekkel okított

MUNKÁK.

Kő-, aczél s réznyomatu
diszmnűvek.

Magyar, német, francia
és angol

REMEKIRÓK MŰVEI.

*

Az irodalom bármely ágában s bármely nyelven megjelent
kötött és kötetlen könyveknek legdúsabban felszerelt
raktára.

Bármely szerző által írott, bárhol megjelent és hirdett
könyveknek leggyorsabb és árfőlemelés nélküli megszer-
zéséről gondoskodunk.

Az irodalmi termékeket illetőleg a legszivesebb készséggel
nyújtatik fölvilágítás.

Utazási kézikönyvek,
atlaszok,
földabroszok, tervrajzok,
föld és éggömbök.

Ima- és ájtatossági
könyvek
egyszerűen és legékebben
köve a leggazdagabb választékban.

Mintakönyvek s rajzok
NŐIMUNKÁKHOZ.

*

A „MURAKÖZ” társadalmi hetilap kiadóhivatala.

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

KÖNYV-, MŰ-, ZENEMŰKERESKEDÉSE

KÖNYVKIADÓHIVATALA, PAPIR-, IRÓ- és RAJZSZERKÖZÖK RAKTÁRA, KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTÉSZETE
Csáktornyán.

Alapított 1850. évben.

Szótárak.

IFJUSÁGI IRATOK. KÉPESKÖNYVEK
minden kor és nem számára,
minden nyelven, a legdúsabb vá-
lasztékban.

ISKOLAI és OKTATÁSI
könyvek

minden nyelven.

Népies naptárak,

ALMANACHOK.

zsebkönyvek.

*

Az összes irodalom termékei a könyvkereskedés rak-
tárában megtekintés végett készen állanak s kivá-
natra, gondosabb megvizsgálás végett legnagyobb kész-
séggel küldetnek mind helybe, mind vidékre.

Vidékről érkező megbízások kellő készséggel és gyor-
sasággal teljesítetnek.

Irodalmi közlönyök és jelentések ingyen szolgáltatnak
ki a könyvkereskedés által.

SAKÁCSKÖNYVEK.

Előfizetés elfogadtatik:
minden bel- és külföldi
folyóiratok, napi
és

DIVATLAPOKRA
a szállítás mind helyben
mind vidékre a leggyor-
sabbán eszközöltetik.

*

Megyéink tanintézetekben használandó tankönyvek folyton raktáron vannak.